

Sárospataki
Ifjúsági Közlöny

Főszerkesztő:
Hubay Lajos

Társzerkesztők: Harsányi László Szabó Zoltán
Nagy Barna Marton János

Felelős szerkesztő:
Martin Miklós

TARTALOM:

Hubay Lajos: Októberi gondolatok. — Új-
szász Kálmán: Regős problémák egy regős
út tükrében — Samu István: A Tükör előtt.
— Martin Miklós: Tóth Elek. (Nekrolog.) —
F. Homoky András: Elmúlásfolyó partján.
(Vers.) — Molnár Pál: Kalapácsütések. —
Képes Géza: A marokszedő lány. (Vers.) —
Csona Károly: Tanulmányfej. — Dr. Panka
Károly: Komáromi János írói jubileuma. —
Tóth Ferenc: A mi konferenciánk. — Stephán
László: Okt. 6. — Palumby Béla—Sz. L.:
Táborban. — Irodalom. Művészet. — Hírek.
Pályázati hirdetmény.

Megjelenik július és
augusztus kivételé-
vel havonta egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sárospatak. — Kollégium.

Előfizetés:
Egész évre ... 4 pengő
Félévre ... 2 pengő

Czeisler Izidor
divatáruháza
Sárospatak
(a Kossuth Lajos-utcán)

Állandó raktár: férfi-, női- és gyermek-harisnyák, zoknik, sapka, kalap, ernyők, katonai cikkek, csipkék, rövid-, és kötöttárak, illatszer, pipere, férfi- és női fehérneműk.

Hirdessen

e lapban!!

Kitüntetve Budapesten 1920-ban.

Koncz Ferenc
angol és francia cipész
Sárospatak,
(a református templomközben)

Megrendelésre készít elsőrendű férfi és női cipőket, csizmákat, varrott és szegezett talppal a legyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, melyekből állandó raktára is van, csakis elsőrendű anyagból, szolid árak mellett. Javítások gyorsan és gondosan eszközöltetnek.

MOLNÁR
JÓZSEF

ÚRI ÉS NŐI
FODRÁSZ
SÁROSPATAK
(Rákóczi uccán, a ref.
egyház épületében.)

Pontos kiszolgálás

Diákság részére
kedvezményes árak.

Sárospataki

Iszapági Közlöny

XLVI. évfolyam. Október hó. 1930.

XLVI. évfolyam.

Október hó.

1930.

Főszerkesztő:

Hubay Lajos

Társzerkesztők:

Harsányi László

Nagy Barna

Szabó Zoltán

Marton János

Felelős szerkesztő:

Martin Miklós

Októberi gondolatok.

Sok éven át nem láttam egyebet októberből, mint azt a nagyon rosszul megrajzolatott örömet, amit a képes kalendáriumok októberi lapja tetejére szoktak odarajzolni. Az asszonyok és leányok kacagva, nevetve szedik a termést, a férfiak pedig rendszerint szőlővel megpakott putton alatt görnyednek. de mosolyog az arcuk, mert az áldást cipelik s szinte ravasz-kás bizton-sággal hunyorgatnak annak a télapónak a szemébe, aki a decemberi lap tetején szokott békésen pipázni.

De ez csak egy vonás október arcán és semmi esetre sem a szeme, amely nagyon komoly, mert mélységeket takar. Ezt csak akkor kezdtem észrevenni, amikor valahogyan úgy tűnt föl, mintha lassú méltóság-teljes-séggel nagy fájdalmakat és súlyos terheket von-tatna maga után. Nem siet. Tudja, hogy idejében érkezik ahhoz, hogy a szeptember keze alatt kihűlt nyár tetemére idejében ráterítse aranybarna palástját. Szelid fénnel elmosolyogja az ember gyűjtését, mert nem akarja mindig észrevé-tetni az emberrel, hogy a fűrtök fölé hajló levelek tompán vibrázó fényében mintha az önmagát szétpa-zaroló nyár mosolyogna fel utoljára, hogy önmaga tékozlása nem volt hiábavaló, mert életereje ott kacag a gyümölcsökben, mint ahogy ő kacagott azelőtt a nap sugaraiban. Diadalmas önfeláldozásának a jutalma az, hogy láthatja gyümölcsökben folytatódó önmagát. Azután pedig október takarója alatt aláza-tosan és engedelmesen kiálszik a fény. — És mit csinál az ember? Önző mosollyal szed magának és nem veszi észre, hogy valami élet kiműlt, valami feláldozta magát, hogy életet adjon, valaminek pusztulni kellett, hogy ő gyarapodjék. Nem veszi észre, hogy az élet gyümölcsét a halál partján szedi, amit nem szabad mind magának tartani, hanem tovább kell adnia úgy, amint kapta.

Pedig de rá férne erre a romlott istenképmásra, hogy észre-
vegye! De ránk férne, hogy egyszer Isten színe előtt igazán végig-
gondoljuk a nagy kérdést: Mi történt a Golgothán? — és ennek
világossága mellett, hogy mit jelent a mi sajátosan magyar októbe-
rünk? Mit jelent az, hogy nekünk október hatodikánk és október
harmincegyünk van? Széles e világ on seholsem olyan beszédes az
október, mint a magyar október. Seholsem látott szomorúbb dolgo-
kat, mint ezen a megtiport magyar földön, seholsem érkezett szo-
morúbb temetésre, mint itt. Olyan szomorú volt, hogy még az ő
idegen, északi tájakról ideszakadt lelke is könnyezni kezdett, mert
itt egy nemzet szabadságának és nagy élniakarásának kihűlt tetemét
kellett betakarnia. Pedig sohasem akart a magyar együttesebben va-
lamit, mint akkor. Nem volt ügy, amiért jobban lelkesült volna ez a
nép, soha még ennyire nem volt egy úr és paraszt, ezen a vérrel
öntözött magyar földön, mint a 48. iki szabadságharc idején — és
mégis elbukott. Elbukott annyira, hogy azóta sem tudott talpraállni,
azóta sem virradt fel az igazi szabadság napja ezen a földön, mert
azután is voltak, akik többet verejtékeztek, azután is érvényesült a
germán akarat s a világháború vértengeréből a legmegtépázottabban
jött elő.

Pedig van ebben a néphen önfeláldozásra való készség, de
nem tudta még elfogadni a magyar október másik nagy ajándékát:
október harmincegyedikét. Ennyi sok tragikus kísérlet után sem hal-
lotta meg a maga döbbenetes valóságában az október másik nagy
szózatát: „Az Úr pedig a Lélek és ahol az Úrnak Lelke, ott a sza-
badság.“ Még mindig nem látta meg életformálón, hogy „az Úr azt
bünteti, akit szeret és minél jobban veri, annál inkább akarja magá-
nak, mert magasabb életre, szent misszióra hívta el. Még mindig
nagyon bizik a fegyverek erejében, holott ezek csak halált, szenvedé-
st és rombolást okoznak. Nincs jogom életet oltani, mert adni nem
tudom azt. Nincs jogom szenvedést okozni, mert nem tudok utána
a szenvedéssel egyenlő értékű vigasztalást adni. A szenvedés csak az
Isten kezéből áldás. Az én kezemben csak nyomoruság és rombolás
okozója lehet, mert mindentől függetlenül, pusztán a magam erejéből
nem tudok építeni. A fegyverokozta halálból csak akkor fakad élet,
ha nem akartunk annak fegyvesen ellentállni, a szabadságot eltipró
fegyverrel szemben pedig egyedül az önfeláldozás adja meg a sza-
badságot. Az Úr Lelke az önfeláldozás lelke s nincs annál nagyobb
önrendelkezési szabadság, mintha saját akaratomból áldozom oda
magamat, hogy másokat szabaddá tegyek. Ez az október evangyé-
lioma harmincegyedikén, az élet, az aktivitás evangyélioma a halál
pillanatában. És ha szociális problémákban vajúdik ma a világ, ez
az evangyéliom megadja rá a feleletet: *A sáfárság szociálizmusában*.
Minden, ami van, Istentől van. A legnagyobb tőkét Szabad önma-
gamat Istentől kapom. Tőle kapom az anyagi javakat is, hogy azok-
ban és azok által, bármennyit bizon is rám az Örökkévaló, önmagam
odaáldozását kifejtthessem. Ez ennek a szociálizmusnak az alapelve s
következő lépés a gyakorlati alkalmazás, amit minden tőkésnek ma-

gának kell megtalálni a maga speciális életpályáján és életkörülményei között. Egyetlen propaganda eszköze ennek a szociálizmusnak a példaadás, amellyel megteremti a szociális életformát, a szociális kultúrintézményeket, míg lassan lassan teljesen bele nem formálódik az emberi psziché. És akkor eltörnek a korlátok a társadalmi osztályok között, mert a féltő szeretet felelőssége kapcsolja össze a lelkeket, nem lesz elnyomott osztály és nem lesznek herék a társadalom testén, mert ebben a szociálizmusban összeroppannak az erkölcstelen gazdasági rendszerek. Ebben mindenki ott fog állni, ahol az egymásért végzett munka szent közösségből folyó egyetemes szabadság kijelöli a helyét.

Október hatodikával és október harminceggel erre hívta el a szuverén Isten minden gyermekét.

Hubay Lajos.

Regős problémák egy regős út tükrében.

A ref. Tanítóképző-intézet 234. sz. II. Rákóczi Ferenc cserkész-csapatának tizenöt cserkésze indult az elmúlt iskolai év pünkösdi vakációjában regős útra a Hegyközben. A regölés már ekkor jelszóvá lett a magyar cserkészmozgalomban. Lelkes szavak buzdították a cserkészeket a „falujárásra.” Illetékesek megírták a regölés kis kateját, később regősképző tanfolyamokat is rendeztek és mind szélesebb körben terjedt el az a vélemény, még a mozgalom körén kívül állók között is, amely épen a regős munkában látta a magyar cserkészmozgalom első igazi önmagáralátalását.

Bármennyire is elő volt készítve a hangulat a cserkészek között országszerte a regős munkára és bármennyire bele kerültünk mi magunk is annak a hangulatnak sodrába, mégis erősen éreztük azt, hogy a sok jó tanács és a sok, különben nagyon jól használható praktikus utasítás mellett a legfontosabbak nincsenek tisztázva a regős mozgalmon belül, még pedig először a regölés maga, azaz az a kérdés, hogy mi képezi a regölés lényegét, másodsor a regős maga, azaz, hogy milyen az a cserkészstípus, vagy általában ifjú férfi típus, amelyre a regős elnevezés a legkevesebb fönn tartással ráillik. Pünkösdi regős mozgótáborunknak egyik legértékesebb eredménye épen ennek a két kérdésnek a magunk tapasztalata alapján való tisztázása volt.

Ha eddig csak általános szólamok között mozgott előttünk a regölés meghatározása, akkor most táborunk eredményeképpen megállapíthattuk, hogy a regölés lényegét tekintve nem egyéb, mint értékek kicserélése. És ezt erősen kell hangsúlyozni, mert ez a meghatározás azt is jelenti, hogy a regölés nem értékek ingyen ajándékozása, ahol a megajándékozott, az ajándék elfogadója függő viszonyba kerül az ajándékozóval. Az a regős tehát, aki azt hiszi, hogy regős útján valamit adni fog a falunak, anélkül, hogy azért, amit ad, megfelelő ellenértéket kapna, csalódik és tipikusan rossz regős. Viszont

az is téved, aki csak „üres“ szívet visz a faluba és ott akarja azt megtölteni, aki tehát csak kapni akar anélkül, hogy valamit adna. A regős és a falu között csak egy viszony lehetséges: a kölcsönösség viszonya, az egyenrangú értékekkel rendelkezők viszonya; feladata pedig a regőlésnek éppen ezeknek az értékeknek bizonyos fokig való kicserélése. A falu tehát nem az a nagy fétis többé a regős számára, amely előtt áhitattal borul le. A falu, a hála Istennek mindig elég józan gondolkodású magyar falu nem kívánja, nem érti és nem is értékeli az ilyen faluimádatot. A falu csak az egyenrangúságot, az egyenlő fajsúlyú értékekkel való rendelkezés elismerését várja; többet nem. Várja pedig azért, mert igazságos érték-kicserélődés, csak ezen az alapon lehetséges. Az egyenlő fajsúlyú értékekkel való rendelkezés kölcsönös elismerése regős és falu között és az ezen a kölcsönös egyenértékűségen alapuló értékcsere az egyetlen egészséges alapja minden falujárásnak s regőlésnek.

Míg lényegében a regőlés értékek kicserélése, addig *formájában a regőlés misszió*. Valamint a misszióhoz, úgy a regőléshez is első-sorban lélek kell, a regőlésre való elhivatotásnak törhetetlen erejű lelke. Ez a lélek nem mindenkinek adatik. Etnográfussá, szociográfussá, több-kevesebb munkával mindenki kiképezheti magát. De téved az, aki azt hiszi, hogy a regőlés ezeknek szintéziséből áll. Az etnografizálás, sociografizálás, valamint a különféle gyűjtések még nem „regőlés.“ Ezek csak mint eszközök szerepelhetnek a regőlés misziói lélektől inspirált érték-kicserélő és ezen keresztül sokszor értékmentő munkájában.

Ha a regős-lélek nem mindenkinek adatik meg, akkor ebben a megállapításban megoldást talál a magyar cserkészmozgalom egyik legégetőbb problémája is. A cserkészmunka nem azonosítható a regős munkával, közelebbről nem oldja meg a regőlés az öreg cserkész-problémát. A regőlés szint adhat az öreg cserkészmozgalomnak, gazdagíthatja és elmélyítheti azt, egyes regős lelkű öreg cserkészeken keresztül, de sohasem lehet egyenlő az öreg cserkészkedéssel, azaz az öreg cserkészmunka nem merülhet ki a regőlésben. Ennek az oka pedig az, hogy a regősmozgalom és cserkészmozgalom két lényegében különböző mozgalom. A cserkészlet minden formájában első-sorban pedagógiai mozgalom, míg a regőlés a világrét sem pedagógiai karakterű, hanem misziói. Amíg a cserkészleten belül mindenki megtalálja a maga helyét, addig a regőlés csak keveseké. Az igazi regősök számának ilyen teoretikus lecsökkentése azonban nem jelenti azt, mintha öreg cserkészcsapatok nem volnának alkalmasok pld. a folklóre maradványainak gyűjtésére és földolgozására; ez a gyűjtés azonban éppen azért, mert benne csak értékek szerzéséről és nem kicseréléséről van szó, csak gyűjtés, de nem regőlés.

A regőlésnek ilyen lényegi és formai meghatározása alapján — ismételjük éppen egy regős tábori tapasztalatgyűjtés segítségével, — könnyen megrajzolhatjuk a regős típus képét is és ezzel feleletet adhatunk problémánk második kérdésére.

A regős lélek alapvető tulajdonsága a szeretet. Mindannak, aminek a regősben meg kell lennie, hogy megérdemelje a regős nevet, ebből az egy, alapvető tulajdonságból kell kisarjadtania. Ha ezt a szeretetet a haza fogalmával kapcsoljuk, *hazaszeretet* lesz belőle. Hazaszeretet nélkül nincs regőlés és nincs regős. Hazaszeretet alatt értjük itt, egészen röviden a szülőföld szeretetét, valamit ebből az örök-dalból:

„Kitárom reszkető karom ölelni földedet
Reá záporként hullatom fiúi könnyemet...”

Ha a regős alapvető tulajdonságát képező szeretetet a faj fogalmával kapcsoljuk, a *fajszeretet* nyerjük. Fajszeretet nélkül nincs regőlés és regős. Fajszeretet alatt értjük itt egészen röviden annak a fajnak lángoló, féltő szeretetét, amelyhez tartozunk, valamint a költő eme sóhajtásából:

„Be szép ilyen végzetes néppel
Ugyanaznak tudni magunkat!” (Ady.)

Végül, ha a regős alapvető tulajdonságát képező szeretetet hazán és fajon túl az ember általános fogalmával kapcsoljuk, az *emberszeretet* áll elő. Nem tehetünk róla, hogy stereotype hangzik, de úgy van, hogy emberszeretet nélkül sincs sem regőlés, sem regős. Emberszeretet alatt értjük itt egészen röviden azt a lenyűgöző érzést, amely feltétel nélkül testvérünkkel, belőlünk való testté és velünk egy vérré tesz minden embert, valamit abból a szeretetből, amely „együtt örül az örülőkkel és együtt sír a sirókkal.”

Haza-, faj- és a faj fogalmától független emberszeretet elválaszthatatlanul együtt vannak a regősben, úgyhogy az egyik hiánya, vagy akár az egyik túllengése a másik rovására, hiányossá teszi és veszélyezteti a regős típus egységes, egészségesen kiegyensúlyozott képét.

A regős haza-, faj és emberszerete nem merül ki érzélgős jelszavakban. Ez a szeretet kritikai és munkás, cselekvő természetű szeretet. Kritikai természetű, azaz olyan szeretet, amely azáltal is szeret, hogy szeretete tárgyának hibáit, hiányosságait, bűnét gyűlöli. És munkás természetű, azaz olyan szeretet, amellyel elválaszthatatlanul össze van kötve a munka, a cselekvés annak érdekében, aki, vagy ami a regős szeretetének tárgyát képezi. A regős alapvető tulajdonságának ebben a munkás, cselekvő természetében találják forrásukat azok a speciális feladatok, amelyek a regősre annyira jellemzők, amennyiben a szülőföld munkás szeretetéből nő ki a természetrajzi gyűjtésektől elkezdve minden, egészen a szülőföld tájainak fényképfelvételekben való megörökítéséig; a fajszeretettől származnak az etnografiai gyűjtések végtelen gazdag területükkel, míg a regős erős szociális érzékének és az ebből folyó szociográfiai gyűjtésnek a regős fenntartás nélküli, kivételt nem ismerő emberszerete képezi a tulajdonképeni alapját. Másfelől azonban ugyancsak a regős munkás cselekvő természetű, haza-, faj- és emberszereteléből kell kinőnie annak a követelménynek is, hogy a regős csak gazdagon megrakott szellemi tarisznyával induljon regős útjára, hogy ne csupán „gyűjt-

sőn,“ hanem adni is tudjon ott és akkor is azt, ahol és amikor és amire szükség van, mert csak így lesz a regőlés az, aminek lennie kell: értékek kicserélése.

A regőlésnek, a regősnek és ezzel kapcsolatban a regős munka területének ez az egységes nézőpontból való áttekintése az a legnagyobb gyakorlati érték, a hegyközi regős út különben igen sokoldalú tanulságaiból, amelyet esetleges későbbi regős útjaikon a csapat erre alkalmas tagjai a legtöbb gyümölcsözéssel használhatnak föl.

Ujszászy Kálmán.

A Tükör előtt.

„Aki bőven vet, bőven is arat.“

II. Kor. 9: 6/b.

Minden iskolai év drága kincsek szerzésének az ideje. Az édesanya búcsúcsókjában, az apai tanácsban egy nagy kérés remeg: — szerezzetek lelki-kincseket. Minden más az elmúlásé, csak a lélek kincse örök. Bizóvá tesz, ha kétségek között jársz; erőssé a próbák tüzeiben; gazdaggá a szegénységben. Ezt el nem veheti földi hatalom, de magad bőségesen szórhatod mások szívébe. És a kincs-gyűjtésnek mennyi áldott alkalma vár bennünket. Ki mennyit gyűjt, annyit tud majd adni. Mert minden szerzéssel ott jár az adás. Aki bőven szerez, bőven is adhat.

Az adakozás olyan vetés, amely után aratás jó. Minél bősége-sebb a vetés, annál nagyobb áldás hull vissza az adakozó lélekbe. Amit lelked kincseiből más lélekbe plántálsz, csak kölcsön adtad, mert gyümölcsöt terem, aratásra váró drága gyümölcsöt, az Úr pedig megszázszorozza lelked elpazarolt értékeit. Minél jobban megosztod magad, lelked annál inkább gazdagabbá válik; életed összekapcsolódik a mennyei Atyával, minden áldások kiapadhatatlan kútfejjével és szívedbe úgy húll az Ő jutalma, mint szélben a májusi fák virága.

Pál apostol így szól az efézusbeli gyülekezethez: „Amit vet az ember, azt aratádjia is.“ (Ef. 6: 7/b.) — Tégy jót, s aratáskor úgy érzed, hogy még több jót tehetsz. Szeress és szereteted megnövekszik, mint hegyekből nőtt tavaszi folyó. Állj a szenvedő mellé, fájdalmát oszd meg, keresztjét vedd fel és az a könnyesepp, ami szeméből hálaadással csordúlt ki, gazdag aratást mutat.

Hiába tagadja így Istent a világ, — szívedben harangzúgásos áhitattal születik meg az imádság: — Atyám örökké áldom szent nevedet. Hiába nevet Krisztus felett a sötétség fia, — neked út, élet és igazság. Zúgó haraggal állhat fel ellened akár egy egész tábor, — kezéd nyomán áldás fakad, gyógyulás és vigasztalás támad, mert: „aki bőven vet, bőven is arat.“

Szerezz kincseket, hogy magvetésed bő legyen. Csordúltig telt szívek tárják eléd azt, amit ők is ajándékkul kaptak, — lelki kincseiket, — fogadd el, hogy bőséges magvetés után, bőséges aratásod

legyen. Légy kincskereső, hogy kincseket adhass másnak. Lehet, hogy kereszt súlyosodik válladra, de a lelked mélyén összegyűjtött kincsek hevernek, — szórd szét váró lelkek közé s meglátod lesznek, akik kereszteted megosztják veled.

Nézz csak Jézusra. Járt e valaha árvább lélek ezen a világon? Egyedülvalósága mély, mint őserdők mélyére írt titok. — Nem volt fejét, hol lehajtania, — de szívében ott ragyogott a menny minden gazdagsága és vetette kincsét bősséggel szomjúhozó megtárt lelkekbe. Sorsa nélkülözés, társa a szenvedés, útja fájdalom, utolsó állomása a kereszt, — mégis mily mondhatatlanul gazdag; soha el nem múló kincsek, örök értékek telítik lelkét és szórja csodálatos hatalommal, isteni bősséggel gazdagságát szegény, éhező lelkekbe. Óh, micsoda felséges aratás vár erre a felséges magvetésre.

Indulj el az Ő útján, hogy magvetésed kalászt ringató szárba hajtson és bősséges aratásban csorduljon meg. *Samu István.*

Tóth Elek.

Délelőtt temettük, szemergő esőben. Most az iskolakertben járok és írni akarok Róla. A szél meg-megzörgeti az enyészetre hajló lombokat, esőcsepp vág a papirlapra. Nehéz az írás. Jobb szeretném elhajtani a tollat, mert igen nehéz ennek a névnek a leírása. Fáj bele a lelkem. Mintha a szél is ezt dúdolná: Tóth Elek . . . Tóth Elek.

Ki volt Tóth Elek? Egy a sok közül: kedves, komolyszemű theologus, kinek szive tele volt szelídséggel, alázattal, engedelmességgel, kinek minden szava csendes bocsánatkérés, ki soha egyiköknnek sem vétett. Nem volt hangoskodó, mellverő, tudálékos, — pedig az lehetett volna: értéket rejtett, szerényen meghúzódó alakja. Jó barát volt; igazi theologus testvér.

Mikor először találkoztam vele. Ősz volt. Szeptember. Az iskolakertben leltünk egymásra. Megkedveltük egymást, gyakran sétáltunk, tanultunk együtt. Ment az idő. A fák levelei elsápadtak, hulltak, — nedves lett a talaj, a levegő éles . . . majd jött a tavasz . . . a nyárelő, ózondús volt a lég, madáracsicsergős a kert. Szép volt, egészséges volt minden, csak Lekszi lett egyre sápadtabb, gyengébb. A tüdeje . . . a tüdeje! Az volt nagyon gyenge. Egyszer csak elmaradt az iskolából. Beteg tüdőnek nem használ az iskolaterem levegője . . . Ritkábban, egyre gyéribben találkoztunk . . . Kórházba került . . . Reménykedtünk: hátha. Vártuk, egyre vártuk a híreket . . . Jött ő maga. Bottal járt. Alakja meggörnyedt, arca megnyúlt, szeme bizonytalanul révedezett . . . Beszélgettünk az iskolakerti úton; rátámaszkodott a botjára; folyton az arcom nézte, úgy tárta elém a bajait, terveit . . . Elmondta, hogy az orvosok szerint: talán meggyógyul . . . mindenesetre tanulgat, hogy ne nagyon maradjon el, ha újra elég erős lesz a tanulás folytatásához, mert ő most még jobban szeretne az Isten szolgája lenni, mint eddig . . .

Mikor e kusza sorokat papírra vetem, így áll előttem. Mintha a szeme, szürkés, lélekbenéző szeme lelkembe fúródna.

Igy állt előttem akkor is, mikor koporsójánál énekelnem kellett volna, de nem tudtam, mert elszorult a torkom s csak a lelkem énekelt.

Igy állt előttem akkor is, mikor a hant dübörgött a koporsóján.

Mikor az esőszemetelő őszi időben az iskolakertet járom, Rád gondolok Lekszi testvérem. Mintha erős támaszbodod kopogna mellett, mintha csendes, megfontolt szavaid hallanám: Mert én az Isten szolgálója akarok lenni.

Vágyad betelt. Az vagy. Ott állsz a mennyei úton és vársz reánk, jó ismerőseidre, barátaidra . . .

1930 október 10.

Martin Miklós.

Elmulásfolyó partján.

(A németi temetőben.)

Elmulásfolyó sötétfűzű partján ülök,

Hangtalanul, magamban.

Alattam szédítő fekete örvény.

Fut a folyam. Futása: változatlan törvény.

Ismeretleneket, ismerősöket,

Idegeneket, hozzámlarozókat,

Igazakat, képmutatókat

Végeláthatatlan sorban csak egyre visz,

A hangtalan fekete víz.

Nézem . . . nézem a mozdulatlan arcok sorát

Idegenül, félve,

S eszembe jut:

Majd rám is így fog nézni valaki,

Ha majd a hangtalan víz fekete tükrén

Elsuhanok a messzeségbe.

A titokzatos nagy tenger felé.

F. Homoky András.

Kalapácsütések.

„Mert más fundamentumot senki nem vethet azon kívül, amely vettetett, amely a Jézus Krisztus“ (I. Kor. 3 : 11.), hangzottak a sáros-pataki ref. főiskola új gimnáziumi vagy angol internátusa alapkövébe elhelyezett okmány kezdőszavai. Hullottak a kalapácsütések, tompa falütések az okmányt záró márványtáblára, sűrű egymásutánban röpködtek az internátus jövőjét, célját, rendeltetését meghatározó jeligék, összelelkezett az ajkáról felcsendülő hálaénekben az építő, verejtékező munkás-, a reményekkel telt diák- és a boldog megvalósulás bontakozó szárnyait édes megnyugvással szemlélő Előljáróság lelke.

De mintha az alkotás lázában kihevült lelkünkön valami fázás, hidegség borzongana át, a kalapácsütések hangja fájó, komor visszhangot váltana ki lelkünkéből. Az internátus elgondolásának hatalmas intenzitással fellobbanó lángja mintha sötét árnyékot vetne előre a pataki diákéletre. Az az érzésünk, hogy e hatalmas, monumentális épület melegágya lesz egy olyan szellem kifejlődésének, uralomra jutásának, melynek jelentkezését csirájában ma is megtaláljuk s kétségbeesett életösztönnel harcolunk ellene s ez a szellem az, amely különbséget tesz Patakon diák és diák között, mert az egyik gimnazista, a másik meg theológus, vagy képzős.

A Pálóczi Horváthok nemeslelkűsége emlékét ércbeöntött iskola-kerti Muzsa kezében tartja a főiskola sorskönyvét. melyről évtizedes diákhit az, mit álmétkodó mendikánsoknak ünnepeles komolysággal szoktunk elmondani, hogy viharos éjjeleken, mikor Ujhely felől bömbölve száguld végig a Rákóczi utcán a viharrá keményült Zephirus, megzörgetve, megrázva a megujhodott Alma Mater régi ablakait, belefű kürtjébe a főiskola védő angyala, e hangra megmozdul a Muzsa érckarja és fordít egy lapot a főiskola életkönyvében, hogy új lapra vesse az idő a maga történetét. Szeretnék egy pár lapot előrefordítani e könyvben s kiolvasni belőle a pár évvel későbbi időnek margójegyzeteit. Mert ott találnám meg a diákélet irányító elveit. Mert a pataki diákéletet mindig, ma is s a jövőben is a margójegyzetek irányítják s fogják irányítani. Azok a megjegyzések, melyeket egyes vezetői a főiskola történetét író tollvonásoknak, odavetnek a szélre, nem hivatalosan, csak a saját egyéni intenciójuknak megfelelően. hogy legyen magukat mihez tartani, hogy a féltőn szerető vigyázásban ott legyen a figyelmeztető, lelkiismeretet megnyugtató diákéletelv — margójegyzet.

Az isteni gondviselés bölcsessége azonban nem adott hatalmas kart a Holnap titka vaskönyvének felnyitására. De viszont nem zárta el a jelent és megengedi, hogy a ma történetének lapját tisztán olvassuk s ott még egy-két margójegyzetet is meglássunk. Ez utóbbiak egynémelyikét óhajtanám most bonckés alá venni s belőlük következtetni a jövő margójegyzeteire.

A sárospataki főiskola hatszáz diáknak Alma Matere, Édesanyja s a hatszáz diák mégsem édestestvér, hanem — felsőbb parancsra — Kainként áll egymással szemben azért, mert nem egy, hanem két külön emledből szívja magába ugyanazt az éltető őserőt: a tudományt. És ez a tény válaszfalakat emel az intézet két ága közé s arra az összekötő ajtóra, melyen át a testvériséget még ápolni lehetne, ki van írva: „Tilos az átjárás.“

Ez az ajtó a lélek világában a vallás. Idáig ez tárva-nyitva volt, hogy a Krisztus szeretete testvérekké forrasztja a kis és nagy diákot. a gimnazistát és theologust. Eddig ott voltak a theológusok a gimnáziumi internátusban, hol reggeli s esteli áhitatokkal igyekeztek kikristályosítani a bentlakó diákok lelkében a kálvinista jellemet. Magam is közöttük voltam mint gimnazista négy évig s őszinte lélekkel vallhatom meg, hogy lelkületem fejlesztésére mérhetetlenül nagyobb ha-

tással voltak azok a bibliaköri áhitati meghitt órák, mint nyolc év iskolai pedagógiai munkája. A ma internátusi diákja már elesett ezektől. Miért? Mert felépült a teológus-internátus s a teológusoknak oda kell menni? Hisz' ez internátus eddig is exisztált s mégis lehetett a gimnáziumi internátusban is teológusoknak lakni. Vagy talán a gimnázisták befogadására minden helyre szükség van? Ezelőtt még kisebb méretű volt az internátus s mégsem sinylette meg a két-három helyet, mit teológusok töltöttek be. Vagy talán a gimnáziumi internátus teológus felügyelők nélkül is megtartja a reggeli és esteli léleknemesítő áhitatait? De ki tartja, ki vezeti azt? A felügyelő tanár úr, aki számtan fizika szakos s emellett még egyszerre több helyen fizikai okokból nem is lehet?! Vagy a gimnázisták egymás közt? Erre nézve tapasztalatom van, mert már az én időmben is történt kísérletezés egy kisebb szobával, hová VIII. osztályos, jótanuló és példás magaviseletű növendéket állítottak be vezetőnek. A külszín jót mutatott, a látogató felügyelő tanár úr csaknem kivétel nélkül rendben találta a szobát, (persze arról ő nem tudott, hogy hirnök jött s pihegve jelezte látogatását), de a fegyelem, a belső rend, — azt csak mi láttuk, a másik szoba lakói — nagyon kicsiny és laza volt. Hiányzott az erkölcsi súly, a szellemi fölény, a lehajló szeretet, mely mindezt megvalósítani képes lelt volna. Ezt még akkor gimnazista szemmel állapítottam meg s örvendezve adtam hálát Istennek azért hogy teológus volt a felügyelőm. Azóta már fordult a világ kereke. Ma már tilos a bemenet, mert a teológus elrontja a gimnazistát. Az az ifjú, aki ugyanannak a főiskolának gimnáziumából fellép annak teológiájára. egyszerre kicserélődik, leveti azt a mázt, mit nyolc év rakott rá s felszabadult természeti ösztönökkel rombolólag hat a gimnáziumi padok között hátrahagyott diáktestvéreire. Mennyire valószínűtlen így ez az egész. Mennyire lehetetlen elgondolni, hogy én, mert teológus lettem, ellensége legyek annak, ki hét évig volt barátom, azért, mert ő még a gimnáziumot nem hagyta el. Tiltakozik ez ellen egész valónk; mi, pataki diákok: teológusok és gimnazisták, testvérek akarunk maradni ezután is!

Még egy komoly kérdéssel kívánok foglalkozni, melyet nem a történetkönyv margójáról olvasok le, mert ennek éppen az a hibája, hogy nincsen odaírva, pedig az idő igényelné magának, hogy ez is odakerüljön. Ez: a kisdíákoknak külön diákistentisztelet a nagyistentiszteletet megelőzőleg az imateremben. Nem új dolog az, hogy mennyire nem figyelnek és nem tudnak figyelni az alsós gimnazisták a nem nekik szóló prédikációra. Más intézeteknél sok helyen már igen helyesen és eredményesen megoldódott ez a kérdés a külön istentisztelet tartásával.

Miért csak Patakon nem lehet ezt a dolgot nyélbeütni, ahol a legkedvezőbb helyzetben vagyunk azirányban, hogy lesz e vállalkozó az istentisztelet végzésére. Itt a teológia s a teológusoknak legszebb és legkedvesebb alkalom, hogy a hozzá legközelebb álló diákság előtt gyakorolja magát nagy hivatásában: az Ige hirdetésében. Ki ne vállalná e munkát szívesen?! És a szép terv mégis dugába dől, az

ezirányú kísérletezések meghiusulnak. Miért? Nincs rá felelet adva. Csirájában hal el a gondolat s a diákság elesik sok-sok gyönyörű ígérettől, lehetőségtől.

De még van egy pont, ahol összeér a diáklélek, teológusé és gimnazistáé és mindennek dacára szoros, nemesítő barátságot tud kötni: és ez a diákbibliakör, a városban kintlakók részére hetenként egyszer, szombaton este. Hogy mit jelent ez mindkét részről, azt azok tudják, akik benne vannak. Mily kicsiny ez az idő és mégis mennyi életerőt hordoz magában! Nem a kényszer szülte ezt, hanem a diákléleknek a mai nehéz viszonyok közt hatalmas erővei előtörő evangéliumi szüksége. Ezt az Isten munkálja, ezt nem lehet eltiltani, megakadályozni. Csak alázatos lélekkel lehet fogadni a Mindenható-
nak ezt az áldását.

És most itt állunk a hatalmas angol internátus előtt. Ennek története lapjain is lesznek majd margójegyzetek. Elszorul a lelkem arra a gondolatra, hogy ezek a magas falak választóként fognak állni nemcsak teológus és gimnazista, de gimnazista és gimnazista között is. A pataki iskola szilárd alapjai ma megrendültek, a gyökerek, melyeken át életerőt szívott a dús magyar talajból, elpusztultak. Nehéz anyagi gondokkal küzd az iskola, de nagyobb veszély az, hogy egyre jobban elhatalmasodnak a belsőt, a lelket megőrlő ellenségeskedések. Csak egyben reménykedhetünk, hogy Isten Igéje hatalmas, megújító erővel be fog törni a zárt falak, az elzárkózni akaró lelkek közé. Hogy Isten Lelke éppen az ő leggyengébb szolgáit: a teológusokat választotta ki erre a munkára, hogy bevezérli lábaink lépéseit az új gimnáziumi internátus falai közé, mert „a világ erőtleneit választotta ki magának Isten, hogy megszégyenítse az erőseket.” (I. Kor. 1 : 27.)

Molnár Pál
teológus

A marokszedő lány.

*Dült búza közt lenge
marokszedő lány volt,
piros fejkendője
mint a pipacs lángolt.*

*Aranydarázs dongott;
piros pipacs lángolt,
rám nézett: a szeme
kék búzavirág volt.*

Képes Géza.

Tanulmányfej.

Rajzolta : Csoma Károly IV. é. tan.-kép.-int. növ.

Komáromi János írói jubileuma.

Komáromi János, a neves és lelkes pataki diák most ünnepelte huszonötéves írói jubileumát. Ebből az alkalomból a Pataki Diákok Országos Szövetségének Budapesti Egyesülete a következő levélben üdvözölte a jubiláns író, kinek éppen most jelent meg munkáinak jubileumi kiadása 12 kötetben :

Kedves Barátom !

Huszonötéves írói jubileumod alkalmából fogadd a Pataki Diákok Országos Szövetsége Budapesti Egyesületének nevében is szeretetteljes üdvözlétemet.

A Mindenható jósága, kegyelme, ha valaki pályafutásának huszonötéves jubileumát testi és szellemi erejének teljes frissességében és családi boldogságban éri el. De viszont az egyén érdeme, ha ez az elmúlt idő nem tűnik el felette nyomtalanul, hanem szép, eredményekben gazdag multa enged visszapillantást.

Ilyen szép életpályára tekinthetsz Te ma vissza negyedszázados írói munkásságod évfordulóján.

Mert csak végig kell tekintenünk ez alatt az idő alatt megjelent irodalmi termékeid során, csak át kell futnunk küzdelmes, de tehetőség s a pataki főiskola hagyományos szelleme és ereje által a

nagyok közé vezető életpályádnak történetén, hogy megállapíthassuk azt a nagy és értékes munkásságot, mellyel nemcsak itthon, hanem külföldön is tisztelőket szereztél nevednek és hazádnak.

Ezek a szép lelkekből fakadó, ízig-vérig magyar műveid, melyek közül a „Pataki diákok“ kal örök emléket állítottál Alma Materünknek és híres diákéletének, büszkeséggel töltenek el minket, diáktestvéreidet, de büszkesége minden igaz magyarnak is, mert azoknak minden sorából a magyar nyelv zamata, és a magyar faj szeretete árad felénk.

Lelkes örömmel üdvözöllek tehát e nagy napon s szívből kívánom:

áldjon meg a magyarok Istene továbbra is testi és szellemi erővel s családi boldogsággal, hogy az ezután megjelenő műveiddel még egy újabb huszonöt évnél is tovább gyönyörködtethesd magyar testvéreidet.

Diáktestvéri szeretettel köszönt

Budapest, 1930 szeptember 22.

Dr. Panka Károly

elnök.

*

Mi, pataki pataki diákok, szíves örömmel közöljük e levelet. Tö-
mör, sokatmondó, komoly levél. Mi sem tudunk mást, jobbat kívánni.
Arra pedig, hogy Komáromi Jánost ismertessük: semmi szükség, mert
neve fogalom a pataki diák előtt, Ő immár büszkesége az iskolánk-
nak. Ha a jó Isten úgy áldaná, ahogy mi kívánjuk, úgy Komáromi
János lenne a föld legboldogabb embere. — E mi rövid megemlé-
kezésünk legyen az ünneplések során kapott nagy koszorúban egy
kis ibolyácska, mely csak azért szép és csak azért kedves, mert vadon
nőtt, természetes, nem üvegház termette.

A mi konferenciánk.

Az Országos Református Theologus Szövetség ez évi konferen-
ciáját június hó 25., 26. és 27. napjain Sárospatakon, szeretett Fő-
iskolánkban tartotta meg. Konferenciánkon a magyarországi négy
ref. theologia ifjúsága vett részt elég szép számmal, hogy itt az Istennek
szánt szívek egy szívvé dobbanva, közösen és egyformán lássák meg
azt a nagy problémát, melynek végső megoldása Isten országa s azt
a nagy feladatot, amelynek teljesítése a jelenben élő magyar ifjúé.

Reggelenként több csoportba osztva, áhitatos bibliakörök voltak,
hogy a napi problémakört Istentől nyert erővel lássák és oldják meg.
S a fehérszült lelkek nem maradtak üresen, mert a kiváló előadók
maradék nélkül töltötték be a vágyakozásokat és világították fényesre
azokat az utakat, melyek még csak sejtettek és sötétek voltak.

Az első előadó *Marton János* sárospataki theologiai professzor
volt, aki a lelkész-tanítóság körül felmerült nehézségeket tárta fel és
mutatott rá a helyes megoldás lehetőségeire. Előadása bizonyság volt

az ő széles ismeretéről, melynek keretében tisztán áll előtte a lelkész-tanítóság egész jövője és feladata. *Szabó Zoltán* sárospataki theologiai professzor az első nap délutánján rendezett kiránduláson tartott előadást „A lelkipásztor mint a gyülekezet sója” címen, amelyben az ő gyakorlati készségét tárta fel hallgatósága előtt. A lelkipásztornak a gyülekezet izes, erős sójának kell lennie, mert mi lesz, ha a só megizetlenül? A nemes útmutatásokat és intelmeket lelkének olyan hevével nyújtotta, mint ahogy csak az teheti, aki tudatában van annak, hogy az örök Mester intelmeit tolmácsolja.

Június 26-án dr. *Vasady Béla*, a sárospataki theologianak jelenlegi igazgató professzora „A theologiai gondolkodás, mint existenciális ügy” címen tartott előadást. Ebben az előadásában nemcsak újabb tanujelét adta az ő mélyen járó theologiai tudományosságának, hanem egészen döbbenetes tényekre nyitotta fel a szinte félénk hallgatásba merült lelkek szemeit, midőn éles megvilágításba helyezte a theologiai gondolkodást, mint olyat, amely minden más tudományos gondolkodást túlhaladva, azokat mintegy integrálva, az örökkévaló Istenhez vezeti az embert és existenciális ügyévé teszi a teológiát. Délután dr. *Lencz Géza* debreceni egyetemi tanár tartott előadást a protestáns oecumenikus mozgalmakról. Előadása során kifejtette a mozgalmak nagy jelentőségét és felmutatta az unio nagy nehézségeit, amelyek miatt a legnemesebb lelkek által végzett egyesítési munkák és kísérletek is kárba vesznek.

27-én *Csikész Sándor* debreceni egyetemi tanár előadása az intelligencia felelősségét a magyar falvak és tanyák népével szemben fejtette ki; rámutatott arra a szomorú tényre, mely ma elválasztja az intelligenciát attól a néptől, melynek kérges tenyerébe tette le Isten a kenyeret, hogy szétosztogassa. A lelkész kötelessége az egyetértés és a közös munkában való egyesítés munkája azért, hogy a mohácsi vész óta hordozott kettős kereszt súlyától görnyedő Magyarország szebb jövő reggelébe ébredjen be. *Nádházy Bertalan* diósgyőr-vasgyári lelkész ugyanilyen címen az ipari munkások vonatkoztatásában tartott kiváló előadást, feltárva azokat a veszedelmeket, amelyek előtt a magyar nemzet áll, ha nem tudják meglátni azok, akiknek meg kell látniok a magyar iparmunkások szomorú sorsát. Előadásában felhívja a jövő lelkészek figyelmét arra a tapasztalt tényre, hogy a mai nehéz és kétségbeejtően fagyasztó munkáskérdés az igazi krisztusi evangélium szeretetteljes melegében olvad fel és nyújt szebb jövőt azoknak, akik fekete kézzel és töredezett tenyérrel kovácsolják az emberiség életét biztosító civilizácót.

Az előadásokkal kapcsolatban az ifjúság sem maradt adós. Az előadások után történt hozzászólásokban és véleménynyilvánításban jelét adta annak, hogy hittel és akarásokkal teljes ifjak kezében és munkája által valósággá válik mindaz, ami ma még csak az eszmékben csírázik.

A konferencián meggazdagodott ifjúság hitében megerősödve, imádságos lélekkel, zsolta-zengések között oszlott szét, hogy az új indítások tüzetől átmelegedett szívvel kezdje meg azt a munkát, melyre Isten elhívta.

Tóth Ferenc.

Okt. 6.

A nemzet szívéből feltörő kegyeletes megemlékezésnek áldozott Főiskolánk az okt. 6.-iki ünnepekkel. Mintha csak érezte volna az egész Főiskola a megemlékezésben rejülő előre vivő erőt, mintha csak 400 év lelke szállotta volna meg a tanári kart és az ifjúságot, úgy készült és úgy tartotta meg e gyászünnepet. — Kora reggel szakadó eső ellenére is megjelent a homlokzaton két zászló, egy gyász s egy nemzeti A két zászló lengése mintegy összefoly, jelezve a nemzeti gyászt és fájdalmat. — Az ifjúság, egyöntetlően tanárai vezetésével reggel a nagytemplomba vonúl, hol Hubay Lajos szenior biblia olvasása és imádkozása összeforrta a jövő reménységeinek szívdobbanásával.

Az ünnepély fénypontja a d. u. ünnepek voltak. A város is, mintha ez egyszer együtt óhajtott volna érezni az ifjúsággal, szokatlan megmozdulást tett, a rossz idő ellenére is, kilépett ő is elzárkozottságából. Hátha ezután is így lesz és hozzánk csatlakozva egy úton haladhatunk. A Kórus Hiszekegyje után Bódy Dénes gimn. vallástanárral mondott mély lelket eláruló, az okt. 6. ot fényesebbé tevő, bennünk is visszhangot keltő beszédet. — A Főisk. Zenekar Chopin: Gyászindulóját adta elő Mintha minden vonót átítatott volna a mély gyász, úgy zengett fel e műsorszám. Utánna Fürjész István VIII. gimn. t. szavalta Tompa M.: Pusztán c. költeményét szép átérzéssel. Majd a Gyermekek a darab címéhez méltón énekelték Bárdos L.: Angyal kar c. darabját. Técsy Béla h. h. Képes Géza: Babiloni vizeknél c. versét szavalta lelket átható, mély érzéssel és hozzáértéssel. A közönség szívéből feltörő Szózat, mintha csak kifejezője akart volna lenni az ünnepség igaz érzésének. — Innen a közönség levonult a pataki diákok hősi halottjainak emléktáblájához, melynek koszorúját a diáklányok hazafias kegyelete kötötte és helyezte el. Az ünnepély koronáját a Főisk. Kórus nagyszerű szereplése tette még fényesebbé. Novák Sándor—Szabó Ernő: Gyászindulóját adta elő. A Kórus mintha csak átérezte volna a szerző mély lelki világának fájdalmas felsírását, mintha csak egy, a múltba szálló gyász sírás lett volna, úgy énekelté dalát. Itt kell megemlékeznünk kedves tanárunk Szabó Ernőről, ki az ifjúság szeretetétől körül övezve vezeti munkánkat, Gyermekek, Zenekar, Kórus neki köszönheti szebbnél-szebb szereplését. Ez után az emelvényen Hubay Lajos az ifjúság képviselője mondott az élő diákokban tespedésből tett kovácsoló beszédet, a halott hősök lelkétől áthatva. A Himnusz hangja után a közönség mély megindulással oszlott szét.

A Főiskolához tartozó testvérintézet is, a Tanítóképző, ünneppé szentelte okt. 6.-át, hagyományos szép sikerű műsorával. Az ifj. elnök Szabó Zoltán lelkes beszéde, az Énekkar Bartay E.: Nemzeti imája, Thomán Józseftől Ábrányi E.: Tizenhárom c. költeménye; Bloch J.: Czinka Panna nótája (vonósnégyes) Angyal L., Benyhe L., Dóbisz I. növendékektől játszva; Boros Ferenctől Szalay K.: Aradi

Golgotán c. költeménye mind a kegyelet és hazafias érzés lelkes hirdetői.

A Theol. Ifj. Egylet diszgyűlésén Harsányi L. elnök beszédével tette le az aradi 13 előtt a kegyelet koszorúját.

Stephán László.

Táborban.

763. sz. Sztáray Mihály. A szőke Tisza partján, Szabolcs község határában nyolc felejthetetlen napot töltött a helybeli 763. sz. Sztáray Mihály cserkészcsapat. A csapat tagjai iparos és kereskedő fiúk, akik nagy áldozatok árán, de lelkükben izzó munkavágygyal jöttek, hogy felüdítsék és megerősítsék testüket és lelküket. Három szép fehér sátor állott a Tisza partján. Benne négy derék theologus vezetése mellett 23 fiú. Vidámak, kedvesek valamennyien. Táboruknak úgy Patakról, mint Szabolcs községből sok látogatója volt. Nem emlékezhetünk úgy vissza e kedves napokra, hogy ne gondolnánk nagy szeretettel a Tomory-családra, akik lehetővé tették táborozásunkat. Ők adták táborhelyet, kenyeret, tejet, tüzelőt és mindent. Ez önzetlen tettek után állapítottuk meg, hogy megismertük végre e nehéz időkben is az igazi magyar urat.

Táborozásunkat a játék és fürdés mellett komoly cserkészmunka jellemezte. A csapat tagjai jól fegyelmezettek, készségesek, cserkész-lelkűek.

Elérkezett a táborozás vége. Búcsúztunk a festői helytől, melyet a dolgoz cserkészkezek barátságossá varázsoltak. Lelkünket a válás pillanatában kettős szomorúság tölti el. Egyik, hogy itt kell hagyni ezt a helyet, amelyet úgy megszerettünk. A másik, hogy itt hagynak bennünket azok, akiknek fáradhatatlan munkája látszik e fejlődésnek induló kis csapaton.

Elbúcsúztak tőlünk a táborozás alatt: Szabó Lajos, a csapat agilis parancsnoka és Sipos István, a csapat e derék, fáradhatatlan munkása. Mindkettőjük útját nagy szeretetünk és imádságunk kíséri.

Minden baj nélkül, jó egészségben jöttek haza a fiúk, hogy az ott szerzett erőt, bátorságot, hitet és munkakedvet felhasználva. itthon is „Jó munkát“ végezhesenek.

Palumby Béla
parancsnok.

Apródok a Hernádmentén. Ez év július elsején egy tucatra való cserkészapród-legény kovártélyozta el magát a hernádparti Vilmányban s egyúttal a falu szívében. A ref. elemi iskola kemény padlóján vetett ágyat magának a kis csapat szalmából s az udvarban a rekvirált tűzhelyen Gyuszi meg Zoli bácsi vezényletével s valljuk meg, igen sokszor a kedves Tanítónéni szíves segédletével pompás gulyásokat, nemkülönben turóscsuszákat főzött a napos kuktahad. A szabadnaposok ezalatt a Hernád híves vizében meg a strand homokján játszva

pihenték ki az előző napi gyaloglás fáradalmait. Fáradalmait bizony, mert minden másodnap felfedező útra indultak. Egy-egy napos túrák keretében keresztül kasúl cserkésztek Boldogkővára földalatti rejtekeit és töröknyelű „rókalyuk“-ait, de megmászták a regéci vár ormait is. Egy napot Károlyi Gáspár emlékének szenteltek, amennyiben ellátogattak az ősi vizsolyi templomba. Miután azonban a Hernád vize nemcsak fürüdni jó, hanem villamos erőt is szolgáltat, bemasirozván Gibárt-ra, megcsodálták a hatalmas erőműveket és duzzasztó zsilipeket is. Vasárnap Hőrcsik bácsi, nagytiszteletű úr frissítette fel lelküket az istentiszteleten. Így hát a Hegyaljai Erő apródjai bátran elmondhatják, hogy ezévi nagytáboruk az erdős-hegyes vidék, a magyar irodalmi és történelmi múlt, a technikai jelen és a lélek szépségeinek és mélységeinek megismerésében előbbre vitte őket s szívnek, szemnek, sőt szájnak is kedves volt.

Sz. L.

Irodalom. — Művészet.

A Pataki Diákvilág Anekdotakincse II. kötete.

Szerkesztette: Dr. Panka Károly országgyűlési könyvtárigazgató, a Pataki Diákok Országos Szövetsége Budapesti Egyesületének elnöke.

Mikor az első kötet megjelent, igen nagy örömmel fogadták, egyetlen hibájával azt hozták fel, hogy a nagy szeretet mellett, nagyobb gondot lehetett volna fordítani az anyag elrendezésére. A második kötetben ez is megtörtént. A nagy anyag szépen csoportosított. Akik az első kötetet olvasták, azoknak figyelmét felhívni e munka értékére felesleges volna. Ehelyett rövid tartalomjegyzéket közlünk: I. Pataki diákemlékeim. Irta: Gonda Béla. II. Tanárookra vonatkozó visszaemlékezések. III. Diákokra vonatkozó visszaemlékezések. IV. rész Diákélet (1. általános ismertetése, 2. Szellemi élet a) Diák egyesületek, b) Gömöri Kör c. Ifjúsági Közlöny, 3. Zene a) Énekkar (Kórus), b) Zenegylet, 4. Sport, 5. Tüzoltóság, 6. Legáció, 7. Supplikáció, 8. Diáksínyek, 9. Diákszavak. V. rész Diákbarátság. Irta: Komjáthy Sándor. VI. rész Függelék: Ünnepválasztási vers 1901-ből. Irta: Miskolczi Simon János. — Eddig a tartalomjegyzék. A kötet hangja hol vig, hol komoly. Adatai szorgalmas utánjárás eredményei. A célt, hogy „e műből az is könnyen megismerhesse a pataki diákéletet, aki sohasem volt pataki diák“ — eléri. Mi csak köszönni tudjuk. Egyetlen hibája a 232 oldalas könyvnek, hogy kissé drága. Diákok nem igen tudnak 5 P t fizetni. Két anekdotát közlünk belőle szemelvényként:

A hatvanas évek vége felé herceg *Breczenheim* Ferdinánd özvegye, szül. herceg Schwarzenberg Mária Karolina lakott a pataki várban, egy jóságos öreg matróna, aki nagyon sok jót tett a pataki diákokkal.* (Ézért hálából a diákszer nek ajánlotta a *Parthenon* című kiadványa I. kötetét 1834-ben. A szerk.) A várat szépen gondozott kert környezte már akkor is, amely éjjel, nappal nyitva állt a közönség számára . . . Más világ volt még az, más emberek!

Abban az időben a nagyhirű főiskolai kórus olykor-olykor engedélyt kért a vár igazgatóságától, hogy szerenáddal fejezhesse ki hódolatát a hercegasszony előtt. Az engedélyt persze, minden esetben megadták. Felvonult hát a kórus a várudvarra s egyszerre hatvan torok vágott bele a kuruc kesergőbe :

*Hej Rákóczy, Bercsényi
Bezerédy!*

Aztán következtek a szebbnél szebb nóták, köztük egy egy bordal is.

Az áldott emlékü hercegasszony gyönyörködve állt az ablakban s mikor egy egy bordal megnyerte tetszését, lekiáltott a kórusnak :
— No, mék etyszer ityál!

A szerenád után kezdődött csak a száraz torkok locsolgatása a pompás uradalmi borral. . . Talán ez is egyik oka lehetett, hogy abban a rég letűnt világban oly gyakran csendült föl a szerenád a Rákóczi-vár ablakai alatt . . .

(P. E. öreg néni közlése, Sárospatak.)

*

Földrajzból felelt Pali barátunk. Valami sűrűn lakott kis országról volt szó. Ahogy felel, egyszer egyik kezével önkéntelenül a fejéhez kap s elkezdí a feje búbját vakarni, miközben éppen ezeket mondja :

— Ez pedig népes kis tartomány . . .

Az osztályból egyszerre tört ki a kacagás ; mindenki észrevette, a helyzet humoros voltát, csak felelő Pál társunk, igen tisztelt pajtásunk bámult értelmetlenül, hogy mit kacagnak ezek ?! Úgy kellett felvilágosítani. De persze, akkor aztán ő is kacagott.

(Dr. Harangodi Nagy András közlése, Tiszalúc.)

Hirek.

Eljegyzés. *Béky Zoltán*, most lelkészképesítőzött amerikai trentoni református lelkész, lapunk egy kori buzgó szerkesztője okt. 8 án eljegyezte *Zombory Manyicát*, a Lorántffy Zsuzsánna leánycserkészcsapat közszeretében álló vezetőjét. Őszinte szívből gratulálunk.

Halálozás. *Tóth Elek* kedves teológus-testvérünket folyó hó 10 én temettük el. Mély részvétünk jeléül „Igaz szeretettel, teológus-testvéreid“ feliratú koszorút helyeztünk szomorú koporsójára. Megszomorodott szívünk mély

fájdalmát s vigasztalástkérő imádságát a Kórus megható énekszámokban, Harsányi László theol. ifj. elnök pedig pár meleg kegyeletos szóban fejezte ki. Áldott legyen a jó barát emléke ; a megszomorodott sziveket vigasztalja meg a Kegyelem Istene !

Látogatás Szept. 21-én Karácsony Sándor és Szöllőssy István az „Erő“ szerkesztői látogattak meg bennünket és tartottak előadást úgy a gimnáziumban, képzőben, mint a theológián.

Okt. 8-án *Uhlig* szuperintendens

külmisszionárius tartott előadást nagy számú hallgatóság előtt. Beszédét *Döbrössy Lajos* magyar külmisszionárius tolmácsolta, aki most indul mohamedán térítésre. Kisérje munkájukat siker.

Szünidők. Főiskolánk igazgatótanácsa a szünidőket a következőképpen állapította meg: 1. Szüreti szünidő okt. 18 déli 1 órától okt. 26 estig. 2. Karácsonyi szünidő dec. 20 d. e. 11 órától jan. 4-én estig. 3. Husvétii szünidő márc. 27 déli 1 órától ápr. 12-én estig. 4. Pünkösdi szünidő május 20 d. e. 11 órától május 27-én estig.

Pályatételeinkre érkező pályamunkák jutalmazására ajándékoztak N. N. 20 pengőt, Harsányi István 5 pengőt. Áldozatkész segítségüket hálás szívvel köszönjük.

Pályadíj alapra adományokat szeretettel fogad az Ifjúsági Közlöny Szerkesztősége és Kiadóhivatala. „A jókedvű adakozót szereti az Isten.”

Dr. Rácz Lajos ny. theol. tanár 10 pengőt adományozott egy csak teológusok számára szóló imádság-pályatételre. A tétel címe: „Imádság a Főiskola 400 éves jubileuma alkalmából.” Ugyancsak ő, legújabban megjelent munkájából (Leibniz: „Újabb vizsgálódások az emberi értelemről” c. művének fordítása) egy példányt a Hittan-hallgatók Egylete könyvtárának adományozott. Hálás köszönetet mondunk ez adományokért.

Sakkverseny. Akadémiánkon szept. hó 21–28-ig mérték össze erejüket sakkozóink, kik közül többen már a középiskolai évek alatt is szép eredménnyel sakkoztak. Az erős versenyen 1. *Maklár Pap László* 11. h. h. 8^{1/2} ponttal, 2. *Molnár István* 7 ponttal, 3. *Laky Dezső* 6^{1/2} ponttal.

Lapzártakor értesülünk, hogy *Harsányi István* magyar—latin—francia szakos tanárjelölt, Közlönyünk volt társszerkesztője f. hó 14-én a budapesti Pázmány Péter tudományegyetemen *summa cum laude* doktorált. Szívből gratulálunk!

Az első lelkésztesztívó vizsgák szept. 23–24-én folytak le. A 16 vizsgázó közül jeles Bacsó Gyula, Csathó József, Ferencz Lajos, Hubay Lajos, Sipos István, Szabó Lajos; jós lett 7; elégséges 2; egy vizsgázót pedig egy esztendő múlva két tárgyból javító vizsgára utasítottak. — A második lelkésztesztívó is szép eredménnyel zárult. 12 vizsgázó közül jeles Béky Zoltán, Darányi Lajos, Perjessy László és S. Nagy Lajos; jós 7; — képesítettet 1 segédlelkész.

A segédlelkészek ünnepélyes kibocsátása szept. 24-én délután történt meg az imateremben. A megható, ünnepélyes aktust a CXXXVIII. zs. éneklése nyitotta meg. Főt. Cziáky Endre esperes püspökhelyettes bensőséges fo-hásza után exmittálta a s.-lelkészeket, kiktől Janka Károly egyházkerületi főjegyző vette ki az esküt. Főt. Cziáky Endre mondott szívbemarkoló imát, majd az új s.-lelkészek nevében Hubay Lajos főiskolai szénior mondott meglehangú beszédet. Az ünnepély a XC. zs. 9. v. eléneklésével ért véget. — Fiúk, az Isten áldását kérjük rátok. Dolgozzatok új munkamezőiteken úgy, mint itt előttünk is jó példával jártatok. Ne feledjétek a Máté 9: 37-et és bizonyuljatok jó munkásoknak. Mi szívünkbe zárunk titeket és megtartjuk nótánk szavát: „Szeres-sétek a vén diákot” — de ti is tartsátok meg: „Fiúk, fiúk, ha

messze jártok, üzenjétek, üzenjétek.“

A sárospataki gimn. ez idő szerinti lelkes gyorsíró tanárának előterjesztésére s a gimnáziumi szék által jóváhagyva alakult meg szept. 20 án „Nagy Sándor Gyorsírókőre.“ Ez elnevezést a kör, a régi volt pataki diák rendszeralkotó munkássága iránti tiszteletből választotta. A Gyorsírókő szeretett tanárelnöke Urbán Barnabás gimnáziumi tanár irányítása szerint végzi megkezdett munkáját. Tisztikarát Urbán Barnabás tanárelnök vezetése alatt a következőképen választotta: Ifj. elnök: Baski István VIII. o. t. Alelnök: Nagy István VIII. o. t. Titkár: Kőddöböz József VII. o. t. Jegyző: Gyulai Imre János VII. o. t. Pénztárnok: Trócsányi Pál VI. o. t. Könyvtárnok: Gutper Imre VI. o.

t. Ellenőr: Halász László VI. o. t. Háznagy: Gergely Sándor VIII. o. tanulók. Adja a Mindenható, hogy komoly munkával és igyekezettel „Nagy Sándorokat“ neveljünk.

Köszönettel nyugtázzuk a következő előfizetéseket: dr. Nagy Péter (Veszprém) 10 P, Bálint Bertalan (Ricsé) 8 P, Harsányi István (Bpest), dr. Ambrus István (Sajószentpéter), Rác Lajos (Bpest), Kisfaludy László (Spatak) 5—5 P. Harsányi Gusztáv (Debrecen), dr. Finkey Pál (Bpest), dr. Várady Sándor (Debrecen), dr. Zsiros József (Spatak), dr. Rác Gábor (Bpest), dr. Kiss László (Gyula), dr. Csengeri Kálmán (Gödöllő), Patkó Lajos (Kál) 4—4 P, Fülöp Sándor (Rudabánya), Szűcs András (Gönc), Hodossy Béla (Sárospatak). Veress Imre (Taktaharkány) 2—2 P.

Pályázati hirdetés.

Múlt évi pályatételünkkel kapcsolatban azt az ígéretet tettük, hogy kultúrprogrammunk gazdagítása céljából egyre szélesebb körű pályázatokat fogunk hirdetni és rendszeresíteni. Ez alkalommal szeretnénk közös munkába tömöríteni az egész magyar ifjúságot s ezért két olyan pályatételt tűzünk ki, amelyre minden magyar közép- és felsőiskolás tanuló pályázhat. A harmadik pályatételt csak pataki theologusok, tanítóképzősök és gimnázisták dolgozhatják ki. A tételek címei:

1. A falu lélek és erkölcstana Reymont „Parasztok“ című regénye alapján.
2. A dunamedencei konfederáció gondolatának története és kritikája.
3. Diákélet Patakon hajdan és ma.

Mindhárom tételt 30 pengős első és 10 pengős második díjjal jutalmazzuk.

Mint hogy a beérkezett pályaművek legjavát februári számunktól kezdve közölni akarjuk, a beadási határidőt február 1-ben állapítjuk meg. Kérjük a résztvevőket, hogy pályamunkáikat erre az időre ajánlva, postán legyenek szivesek elküldeni a SIK szerkesztősége címére, jelzés levél kíséretében.

Kiadja: a főiskolai Ifjusági Egylet.

Kiadóhivatali főnök: Tóth Lajos III. é. hh.

Legszebb ajándéktárgyak nagy választékban!

Joggal mondja az angol:

„Time Is Money“

(Az idő pénz.)

FONTOS Önnek, hogy tudja a pontos időt?

Keressen fel még ma és **kérje az „én” órámat** 3 hónapi próbaidőre. Meg fog győződni arról, hogy lehet olcsón és mégis **megbízhatóan pontos órája.**

Órák, mindennemű ékszerek, dísz tárgyak, **valódi ezüst** evőkészletek **kedvező részletfizetési feltételek mellett** kaphatók

Spitz Pál

órák és ékszerész, **Sárospatak.**

Vidékre **választékot** készséggel küldök!!

Varrógépek és eredeti **Steyer Vaf-**
fenrad kerékpárok gyári raktára!

Fodrász-

és borbélymunkák

legpontosabban eszközöletnek

Sárospatak,

☞ a Patikaközben. ☞

Dobozy István

*a diákság felkarolt borbély és fodrász-
mesterének modern műtermében.*

40 év óta áll fenn

**id. Szepessy István
sütődéje.**

Sárospatak legrégebb, legked-
veltebb péküzlete.

Minden nap friss

péksütemények,

fehér és barna kenyerek.

Nyomatott a ref. főiskola könyvnyomdájában Sárospatakon.